

näkökulmia yhden elämän lopusta

Jani Sipari

LL, erikoistuva lääkäri
Hyks, ATeK

Olisin varmasti eksynyt tässä valkoisessa tyhjiydessä

Olisin varmasti eksynyt tässä valkoisessa tyhjiydessä, mutta pari ystävällistä neitiä, toinen nimeltään Polina ja toinen hyvin laiha ja nimi niin vaikea, etten osaa sitä lausua, ohjasti minua eteenpäin ennen kuin he alkoivat hyristä jotain kummaa OOOOO-NEEEEE-IIIIII-RRRRRRR----, lopusta en saanut selvää, kesken kaiken he vain haipuivat pois. Se Polina oli Venäjältä ja se toinen Ameriikoista asti. Olin ehtinyt kertoa heille olleeni oikein yliopistollisessa sairaalassa. Kumma kyllä se hirvittävä mahakipu, jonka takia minut oli sinne psykiatriselta osastolta kiireen vilkkaa toimitettu, oli nyt tiessään. Ei se ole mikään salaisuus tämä minun sielullinen häiriöni niin kuin se *Suuressa Lääkärikirjassa* luokiteltiin, kun 60-luvulla sain diagnoosini, niin, maanis-depressiivinen mielisairaus, luin, että *sisäsyntyisistä mielisairauksista maanis-depressiivinen sairaus on se, jossa perinnöllinen taipumus selvoimmin tulee esiin. Jos jompikumpi vanhemmista on sairastanut tätä tautia, niin todennäköisyys, että joku lapsista sairastuu samaan tautiin, on noin 20–30%. Maanis-depressiivinen mielisairaus liittyy kiinteästi pykniseen kehonrakenteeseen. Pyknikoille ovat ominaisia ennen kaikkea laajat kehonontelot. Pää on suuri, otsa leveä, kaula lyhyt, rintakehä ja vatsaontelo avarat, mutta raajat pienet ja sirorakenteiset.* Siinä oli silloin paljon sulatteleminen ja nämä mielen heilahtelut ovat olleet riesanani siitä asti.

Hyrinä tarttuu minuunkin, OOOOO-NEEEEE-, kipu, puhe, hajut, äänet, kaikki on poissa, IIIII-RRRRR-, katselen käsiäni, jotka

haihtuvat valkoiseen taustaan, käsivarret, jalat, maha, kaikki minussa katoaa, -OOOON, ja Viuh!, olen poissa.

Alapuolellani näen itseni, makaan sängyssä, kuin nukkuvana. Voi kuinka hirveä tohina siellä on käynnissä. Huone täynnä ihmisiä, niitä tulee ja menee. Viimeisen vuoden aikana ei luonani ole käynyt kuin murto-osa tuosta väkimäärästä ja vasta nyt, kun olen näemmä kuollut, häärii ympärilläni kasapäin lääkäreitä ja hoitajia. Kummallista tämä nykymeno. Tekisi mieli sanoa: rauhoittukaa, olen kuollut.

Onpa minulla valkoiset ja ryppyiset kasvot! Ei taida tästä muorista enää edustavaa saada, ei edes omiin hautajaisiin. Niin ne vuodet ovat kaventaneet ja kovertaneet. Mutta en minä tarkoita valittaa, ei suinkaan. Sellaista elämä on, se kuuluu asiaan, vuodet veistelevät ihmisestä lastujaan. Mutta sen seurauksena sieltä tulee se ydin esiin. Kauneus, voi!, se on katoavaista. Samoin terveys. Ura ja muutkin vouhotukset ovat vain hetken huumaa. Mutta rakkaus, se on ikuista. Mieheni kuoli jo kymmenen vuotta sitten, olimme naimisissa 50 vuotta, eikä ole kulunut päivääkään, etten olisi ikävöinyt häntä ja väitellyt hänen kanssaan. Juu, kyllä se onnistuu, vaikka toinen ei olisikaan ihan siinä lähellä. Kun on tarpeeksi kauan jakanut elämänsä toisen ihmisen kanssa, tietää, mitä hän sanoo, silloinkin kun hän ei ole sitä sanomassa. Ja lapset, ne ne vasta on rikkaus. Mutta myös ihan loputon huolen lähde. Monesti minä olen pelännyt nuorimman poikani puolesta, ettei sillä vaan olisi

tämä sama sielullinen häiriö kuin minullakin. Se on aina ollut niin herkkä ja haavoittuva, viihtynyt omissa oloissaan, nenä kiinni kirjoissa. Oi, ihan onnen kyyneleet kihoavat silmiin, kun muistelen miten se aina kinusi kirjastoon, jo ihan pienenä: Äiskä, mennäänkö tänään kiljastoon?

Ennen heidän katoamistaan ehdimme istua Polinan ja sen ameriikkalaisen kanssa hienon turkiksen päällä, joka toimitti sohvaa virkaa ja kertoilla toisillemme tarinoita. Muistelin päivää, jolloin kuopukseni lähti koulutielle. Voi, sydämeni meinasi pakahtua, kun tuo pieni ja vakavilmeinen poikani erkani minusta ja jatkoi mäkeä alas kohti koulua reppu selässään, joka näytti valtavalta, kuin se voisi nielaista hänet. Siitä se erilleen kasvaminen alkaa. Sanotaan, ettei omena kauas puusta putoa. Se on toki totta, mutta ei koko totuus. Sen jälkeenhän joku syö sen omenan ja siemenet saattavat kulkeutua kauaskin. Se voi olla jo ihan toinen maailma, minne se uusi omenapuu sitten kasvaa, kauaksi äitipuusta.

Vieläkö ne tuolla alapuolella mellastavat ruumiini kimpussa, hoitajat juoksentelevat hakemaan jotain ruiskuja ja lääkkeitä, lääkärit tiuskivat toisilleen:

Ei me voida lopettaa vielä, tämä vasta tuli tänne, ei tiedetä mikä sillä on! Eikä ole DNR-päätöstä!

No okei, vedetään vielä tämä kierros loppuun. Mutta tässä alkaa oikeasti olla puoli tuntia täynnä.

Rauhoittukaa, olen kuollut. ■

Kiitos Laura Lindstedtille romaanista Oneiron.

